

การพัฒนาหมู่บ้านปฏิรูปที่ดินด้วยระบบวนเกษตรในตำบลวังน้ำเขียว

อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์, ชูบ เข็มนาค, สุเมธ ศิริลักษณ์ และ ชุมพล เตชะเสน.

รายงานการวิจัย เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2533.

บทคัดย่อ

การวิจัยเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านยากจนด้วยระบบวนเกษตรครั้งนี้ ได้ดำเนินการที่หมู่บ้านปฏิรูปที่ดินอันเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาการในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้เงินกู้ธนาคารโลกในโครงการย่อย นครราชสีมา 3 ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหินลาดที่เสื่อมโทรมแล้ว ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ด้วยการใช้วิธีผสมผสานกันระหว่างวิธีการ Verstehen ผนวกการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการกระทำในชุมชน และการทำระบบวนเกษตรในพื้นที่ป่าชุมชน จำนวน 20 ไร่ เสริมด้วยการปลูกไม้สองข้างเส้นทางถนนตัดผ่านพื้นที่ไร่เก่า และการทำแปลงเพาะชำกล้าไม้ประจำหมู่บ้าน ไม้ยืนต้นที่ปลูกในระบบวนเกษตรคือ กระถินเทพา, กระถินณรงค์, ยูคาลิปตัส, ชี้เหล็ก, สะเดา, ประดู่, พยุง, ยางแดง, แดง และมะม่วงเพื่อขยายพันธุ์ในช่วงปี 2530 – 32 รวมทั้งหมดจำนวน 1,635 ต้น การปลูกพืชเกษตรคือ มันสำปะหลัง และข้าวโพด ระหว่างแถวปลูกไม้ดำเนินการโดยเกษตรกรอาสาสมัคร และประชาชนผู้ไร่ที่ดินทำกินซึ่งรายได้จากการขายผลผลิตจำนวนร้อยละ 20 หักเข้าเป็นเงินกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน หรือทำการปรับปรุงแปลงทดลองต่อไป ต้นไม้โตเร็วเอนกประสงค์ทุกชนิดเจริญงอกงามดี ยกเว้นสะเดา และจากผลการทดลองครั้งนี้พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นคือ ยูคาลิปตัส กระถินณรงค์ และชี้เหล็ก สำหรับข้อเสนอแนะการปลูกไม้ ควรปลูกในทิศทางตะวันออก-ตะวันตก ทุกแปลง ในที่ลาดชันควรปลูกไม้ตามขอบเขา และการปลูกตามแนวขอบแปลงจะเป็นแนวกันลมให้พืชเกษตรด้วย การปลูกไม้สองข้างถนนเข้าพื้นที่ไร่เก่าควรเพิ่มเป็นสองแถว และแปลงเพาะชำกล้าไม้ประจำหมู่บ้าน ควรใช้ประโยชน์ทางด้านการศึกษาและอบรมประชาชนในหมู่บ้านเกี่ยวกับการเพาะชำกล้าไม้ยืนต้นและไม้ผลด้วย